

Het kan wél

Verbinden - Versterken - Verduurzamen

The logo for D66 Nieuwegein is centered in the lower half of the page. It consists of a green square containing the text 'D66' in large white letters, with 'Nieuwegein' in smaller white letters below it. The green square is set against a light orange rectangular background, which is itself centered within a larger yellow rectangular area that fills the main body of the page.

D66
Nieuwegein

Verkiezingsprogramma 2026 – 2030

Voorwoord Wilma Kruithof

Beste inwoner van Nieuwegein,

In 2026 bestaat Nieuwegein 55 jaar. In die jaren is Nieuwegein uitgegroeid tot een dynamische en diverse stad. D66 is trots op wat er bereikt is. De stad bestaat uit verschillende wijken met elk een eigen karakter en City ontwikkelt zich steeds meer tot het centrum van de stad. Nieuwegein is verrassend groen en er zijn goede voorzieningen.

Nieuwegein is een stad waar veel mensen prettig wonen. De uitdaging voor de komende jaren is ervoor te zorgen dat dit zo blijft. De stad zal nog verder groeien en tegelijkertijd een stad in beheer worden. Na zo'n 50 jaar zijn er namelijk ook zaken aan vervanging toe. Daarnaast zullen we Nieuwegein toekomstbestendig moeten maken. Dit alles betekent tal van keuzes maken.

Visie en ambities

D66 wil deze keuzes maken vanuit visie en ambities. Onze toekomstvisie voor Nieuwegein draait om samen vooruitgaan, aanpakken wat nodig is, kansen zien en oog hebben voor de toekomst. In ons verkiezingsprogramma staan concrete plannen met als uitgangspunten verbinden, versterken en verduurzamen.

Verbinden

Over 10 jaar zal Nieuwegein een stad met zo'n 73.000 inwoners zijn. Het is belangrijk dat het ondanks de hoeveelheid mensen prettig wonen blijft. Een stad waar we niet tegenover elkaar staan, maar waar inwoners zich met elkaar verbonden voelen. Waar we niet alleen naast elkaar, maar ook mét elkaar leven. D66 wil ervoor zorgen dat het woord 'samenleving' betekenis heeft. Nieuwegein moet een stad zijn waar iedereen zich thuis voelt. Waar we elkaar vrijheid geven en tegelijkertijd ondersteunen als dat nodig is. We kiezen voor een levendig stadshart en ontmoetingsplekken in de wijk en geven ruimte aan sport, cultuur, uitgaan, eten en drinken.

Versterken

Nieuwegein kan een trotse New Town zijn. Er is de afgelopen jaren veel tegelijkertijd gebouwd. Dat betekent dat veel wegen en gebouwen de komende jaren aan vervanging toe zijn. We moeten ervoor waken dat achterstallig onderhoud ontstaat en het minder aantrekkelijk wordt om in Nieuwegein te wonen. Daarnaast willen we de stad beter en mooier maken. We investeren in een divers woningaanbod en voorzieningen dichtbij, maar ook in goede bereikbaarheid, veilige fietsroutes, onderwijs en moderne schoolgebouwen.

Verduurzamen

Een duurzame stad met schone energie in 2040. Dat is het doel voor Nieuwegein. Zo beschermen we de aarde voor toekomstige generaties. Een schoner en groener Nieuwegein met meer biodiversiteit heeft ook effect op onze gezondheid. We kiezen voor een duidelijk fietsbeleid, groene klimaatbestendige wijken en ecologische verbindingszones. We stimuleren schone energiebronnen, gerichte afvalscheiding en hergebruik en zoeken naar duurzame oplossingen om de overbelasting van het elektriciteitsnet tegen te gaan.

Team D66 Nieuwegein

D66 Nieuwegein kiest voor een positief programma. We denken in mogelijkheden. Zo helpen we alle inwoners van Nieuwegein vooruit.

Om deze plannen uit te voeren hebben we onze kandidatenlijst met zorg samengesteld. We hebben gekeken naar de verschillende achtergronden en ervaringen die onze kandidaten meenemen. Zo bundelen we onze krachten, samen zijn we namelijk sterker. Op een positieve en constructieve manier wil D66 zich inzetten voor een beter Nieuwegein. Met beleid dat mensen versterkt, vertrouwen geeft en ruimte laat voor initiatief.

In de gemeenteraad worden keuzes gemaakt die je elke dag merkt. Daarom is het belangrijk je stem te laten horen. Op 18 maart kan je kiezen voor onze plannen. Team D66 Nieuwegein is er klaar voor.

Het kan wél! Ook in Nieuwegein.

Wilma Kruithof

Lijsttrekker D66 Nieuwegein

Anita van Schaik – Brenda van der Mark – Luc Wesselman – Valga Lamur – Wilma Kruithof

D66 Nieuwegein kiest voor:

Voorwoord Wilma Kruithof	2
1. Samenleven - Iedereen is Nieuwegeiner	6
Ontmoetingsplekken	7
Discriminatie bestrijden	7
Toegankelijkheid voor mensen met een beperking	7
LHBTIQ+ inclusieve samenleving	8
Integratie van statushouders en nieuwkomers	8
Inclusieve feestdagen en tradities	9
Waardering voor vrijwilligers	9
2. Wonen – Het gevoel van een dorp met het gemak van een stad	10
De wijk als leefgemeenschap	11
Meer woningen	11
Diversiteit in woningaanbod	12
Betaalbare woningen	12
Regie en snelheid in bouwprojecten	12
Kwaliteit boven kwantiteit	12
Groene stad, groene wijken	12
Kansen bij regionale woningbouw	13
3. Klimaat en milieu – Kiezen voor duurzame oplossingen	14
Warmtetransitie	15
Energietransitie	15
Schone energiebronnen	16
Continue innovaties	16
Klimaatadaptatie	16
Klimaatbestendige wijken	17
Gerichte afvalscheiding en hergebruik	17
Schone omgeving	17
4. Mobiliteit en bereikbaarheid – Houd de stad in beweging	18
Focus op voetgangers en fietsers	19
Veilige fietsroutes	19
Efficiënt openbaar vervoer	20
Tramverbinding Merwedelijn	20
Veilige schoolomgevingen	20
Nieuwe mobiliteitsvormen	20
Goede wegen en bruggen	21
Passende infrastructuur voor onze groeiende stad	21
Betaald parkeren waar en wanneer nodig	21
5. Onderwijs en jeugd – Investeren in talent en gelijke kansen	22
Kwaliteit van schoolgebouwen	23
Gelijke kansen voor elk kind	23
Onderwijs is meer dan rekenen en taal	23
Aanpak laaggeletterdheid en leesbevordering	23
Direct onderwijs aan nieuwkomers en statushouders	24
Het stimuleren van zwemles	24
Praktijkscholen als motor van onze economie	24

6. Gezondheid – Fysiek en mentaal gezond	25
Preventie en gezonde leefstijl	26
Toegankelijke zorg dichtbij huis	26
Het terugdringen van armoede en schulden	26
Gepaste jeugdzorg	27
Klantgerichte WMO-ondersteuning	27
Ondersteuning en waardering voor mantelzorgers	27
7. Veiligheid – Veilig zijn en je veilig voelen	28
Buurtgerichte preventie	29
Goede verlichting en inrichting	29
Aanpak huiselijk geweld	29
Snelle gerichte handhaving	29
Aanpak ondermijning en drugsoverlast	29
Cyberveiligheid	30
Een weerbare samenleving	30
8. Economie en werk – Een ondernemende stad	31
Lokaal ondernemen en innovatie stimuleren	32
Een circulaire stad	32
Een inclusieve economie	32
Een economie met toegevoegde waarde	32
Levendige winkelcentra	32
9. Cultuur en vrije tijd – Voor iedereen iets te doen	33
Divers cultuuraanbod	34
Ruimte voor evenementen en initiatieven	34
Aandacht voor lokaal talent	34
Bibliotheek als huiskamers van de stad	34
Bruisend uitgaansleven	34
Natuur om te beleven	34
Behoud erfgoed en maatschappelijk gebruik	35
Ruimte voor jongeren	35
10. Participatie, bestuur en financiën – Voor en door Nieuwegein	36
Inwonersparticipatie, burgerberaad en wijkinitiatieven	37
Contact met de stad	37
Open en dienstbaar bestuur	37
Uitgebalanceerd financieel beleid	38

Hoofdstuk 1

Samenleven – Iedereen is Nieuwegeiner

1. Samenleven – iedereen is Nieuwegeiner

Nieuwegein is een stad voor iedereen. D66 gelooft in een samenleving waarin iedereen meedoet, ongeacht je leeftijd, gender, voorouders, religie, levensbeschouwing, seksuele oriëntatie of beperking – je bent Nieuwegeiner. We omarmen onze verschillen en bieden gelijke kansen aan iedereen die in Nieuwegein woont. Wanneer mensen zich thuis voelen en zichzelf kunnen zijn, ontstaat er de vrijheid om eigen keuzes te maken en hun toekomst vorm te geven op een manier die bij hen past. In dit hoofdstuk presenteren we onze plannen voor een inclusieve en veilige stad waar we oog hebben voor elkaar.

D66 Nieuwegein kiest voor:

- **Ontmoetingsplekken:** Nieuwegein moet een stad zijn waar we niet alleen naast elkaar, maar ook mét elkaar leven. Plekken om elkaar te ontmoeten en (beter) te leren kennen zijn daarbij belangrijk. De buurtpleinen zijn daar een mooi voorbeeld van. Maar er is meer nodig. Denk aan plekken in de openbare ruimte waar jong en oud zelf heen kunnen gaan: goed onderhouden bankjes, speeltuinen, jongerenontmoetingsplaatsen en groene zittuinen. Of aan locaties waar activiteiten en ontmoetingen georganiseerd kunnen worden. Samen met inwoners onderzoeken we waaraan behoefte is.
- **Discriminatie bestrijden:** Wij accepteren geen discriminatie in Nieuwegein. Of het nu op de arbeidsmarkt, op de woningmarkt of op straat is – iedereen verdient gelijkwaardig en respectvol behandeld te worden. De gemeente geeft het goede voorbeeld als werkgever door anoniem solliciteren te hanteren in haar wervingsbeleid, zodat kandidaten op kwaliteiten worden beoordeeld. We ondersteunen bewustwordingscampagnes die voorlichting geven over ongelijkheid en willen een strengere handhaving op uitingen die mensen dehumaniseren of uitsluiten. We willen Artikel 1 van de grondwet op meer publiek toegankelijke plekken zichtbaar maken op een manier die uitnodigt tot nadenken en het voeren van een gesprek hierover. Ook willen we dat beter bekend wordt dat discriminatie gemeld kan worden bij het antidiscriminatiepunt (Art.1 Midden Nederland) en het meldplatform #WeBlijvenOnszelf.
- **Toegankelijkheid voor mensen met een beperking:** Een inclusieve stad verwijdert drempels – letterlijk en figuurlijk. We voeren het VN-verdrag Handicap uit met een lokaal actieplan. Dit betekent toegankelijke openbare gebouwen, gebruik van pictogrammen en begrijpelijke taal (op taalniveau B1) en evenementen die voor iedereen toegankelijk zijn.

- **Inclusief ontwerpen:** Bij nieuwe plannen controleren we of deze inclusief zijn ontworpen. Bij de toetsing betrekken we ervaringsdeskundigen. We letten bijvoorbeeld op rolstoeltoegankelijkheid, prikkelarme ruimtes, obstakelvrije stoepen, duidelijke bewegwijzering en voldoende gehandicaptenparkeerplaatsen. We willen een inclusieve speeltuin realiseren waar kinderen met een beperking ook kunnen spelen. De opstapplaatsen van de tram en de bus maken we eenvoudiger voor inwoners die aangewezen zijn op een rolstoel om gebruik te maken van deze voorzieningen. Ook in de communicatie met de gemeente houden we rekening met doven/slechthorenden door ondertiteling bij video's van de gemeente. Voor blinden/slechtzienden ontwikkelen we bruikbare websites en audio-uitleg bij balies, in combinatie met braille.
- **Openbare toiletten:** Er zijn nog steeds te veel Nieuwegeiners die de deur niet uit durven. Uit angst geen toilet te vinden, te worden gedwongen tot wildplassen of simpelweg in gênante situaties terecht te komen. Meer toiletten zorgen voor meer bewegingsvrijheid en minder eenzaamheid voor iedereen. Mensen met een spijsverteringsziekte, blaaspatiënten, ouderen, vrouwen en kinderen moeten vaker dan gemiddeld naar het toilet. De gemeente sluit zich aan bij de Toilettallantie en zorgt voor voldoende openbare en opengestelde toiletten (om de 500 meter een openbaar of opengesteld toilet op locaties waar meer dan 2.000 voetgangers per dag komen én in verblijfsgebieden als parken en recreatieterreinen).
- **LHBTIQ+ inclusieve samenleving:** Nieuwegein is een regenboogstad en dat blijven we. We hijsen niet alleen de regenboogvlag, maar voeren vooral consequent en zichtbaar beleid. We investeren in evenementen tijdens de Coming-Out Day en ondersteunen initiatieven die zichtbaarheid en ontmoeting bevorderen, zoals het Regenboogcafé. We stimuleren voorlichting op scholen over LHBTIQ+ en relaties in samenwerking met COC, GGD en scholen en versterken hiermee de veiligheid voor jongeren. Daarnaast bieden we trainingen voor gemeentepersoneel, zorgprofessionals en sportverenigingen aan om kennis en sensitiviteit te vergroten. We stimuleren dat openbare toiletten en voorzieningen zoveel mogelijk genderneutraal en toegankelijk zijn. Zo bouwen we stap voor stap aan een inclusieve samenleving waar iedereen zichzelf kan zijn.
- **Integratie van statushouders en nieuwkomers:** Nieuwegein blijft solidair in de opvang van mensen die vluchten voor oorlog, klimaat of vervolging. Asielzoekers die recht hebben om zich in Nederland te huisvesten verspreiden we naar draagkracht over de stad om gescheiden leefwerelden te voorkomen. Om integratie te bevorderen zorgen we vanaf dag één voor goede begeleiding, het leren van de Nederlandse taal en cultuur en het vinden van vrijwilligerswerk, participatieactiviteiten of betaalde arbeid. We ondersteunen verschillende initiatieven, zoals het Buddy to Buddy project en taalprojecten in buurthuizen en de bibliotheek, en stimuleren ontmoetingen die helpen om een netwerk op te bouwen en mee te doen in de samenleving. We werken hier onder andere samen met Vluchtelingenwerk Nieuwegein.

- **Inclusieve feestdagen en tradities:** Nieuwegein is een diverse stad waar ruimte is voor bestaande tradities en verandering van tradities. We vieren de vrijheid en ondersteunen initiatieven rond 4 en 5 mei. We zien de Ketikoti viering van 1 juli 2025 als de start van een nieuwe traditie. De Indonesië Herdenking krijgt ook een structurele invulling. Tijdens de oud & nieuw viering willen we een centrale viering organiseren in de traditie van oud & nieuw, maar met oog voor de veranderende opinie en de overlast die het voor mens en dier nu heeft.
- **Waardering van vrijwilligers:** Vrijwilligers zijn onmisbaar voor onze samenleving. Zij dragen bij aan sociale verbinding, de ondersteuning en het plezier van anderen. D66 eert al jaren 'de vrijwilliger van het jaar' en breidt dit graag uit door op de Nationale dag van de Vrijwilliger een Nieuwegeinse vrijwilligerstrofee uit te reiken. Dit doen we graag met behulp van Het Vrijwilligershuis.

Hoofdstuk 2

Wonen – Het gevoel van een dorp met het gemak van een stad

2. Wonen – Het gevoel van een dorp met het gemak van een stad

Steeds meer mensen willen in Nieuwegein wonen. Dat is goed nieuws. Het betekent dat mensen hier willen (blijven) wonen. Helaas is ook hier de vraag groter dan het aanbod. Nieuwegein bouwt veel nieuwe woningen, toch zijn er ook andere maatregelen nodig. D66 wil ruimte geven aan meer woningen, zonder de kwaliteit van leven uit het oog te verliezen. We bouwen voor elke doelgroep en generatie en richten onze wijken aantrekkelijk en veilig in. Wij kiezen voor groene wijken waar bewoners veilig kunnen lopen, spelen en elkaar kunnen ontmoeten. Omdat de komende jaren veel grote gebiedsontwikkelingen plaatsvinden, wil D66 de visie op de stad herijken. Zodat we in samenhang de stad blijven ontwikkelen.

D66 Nieuwegein kiest voor:

- **De wijk als leefgemeenschap:** Elke wijk in Nieuwegein heeft een eigen karakter. Dit wordt bepaald door het type woningbouw, de inrichting van de wijk en de activiteiten die er georganiseerd worden. Wij stimuleren wijknetwerken en buurtpleinen om het dorpsgevoel, de saamhorigheid binnen de wijk te versterken. De wijk moet een leefgemeenschap zijn waar bewoners elkaar kunnen ontmoeten en steunen.
- **Meer woningen:** Waar mensen dichter op elkaar gaan wonen, is juist behoefte aan meer ruimte om van je vrijheid te genieten. Van belang is dat met oog voor onze historie wonen, ondernemen, groen en recreëren in balans worden gebracht en dat inspraak vanaf het eerste moment mogelijk is. De woningnood is hoog; dat voelen we ook in Nieuwegein. Jongvolwassenen zoeken een eerste woning, gezinnen breiden uit, ouderen zoeken iets passends – en de prijzen zijn voor velen te hoog. Tegelijkertijd is er sprake van huishoudensverdunning, waardoor de vraag naar woningen verder toeneemt. Er wordt al veel gebouwd, D66 wil de komende jaren doorbouwen. We zetten in op voldoende en betaalbare woningen. De gemeenteraad heeft eerder 67 woningbouwlocaties vastgesteld. Daar zijn inmiddels ook de Zeepfabriek, het Van Bentumkwartier, Groot Merwede en het gebied waar nu het ziekenhuis van St. Antonius zich bevindt, bij gekomen. We blijven deze ontwikkelingen aanjagen. Daarnaast moet het makkelijker worden om een mantelzorgwoning of een tiny house voor eerstegraads familieleden (jongeren en ouderen) op eigen terrein te realiseren. Ook werken we in principe mee aan het splitsen en optoppen (een etage erbij) van woningen op verzoek van eigenaren, mits uit een draaglasttoets in de wijk en buurt blijkt dat het kan.

- **Diversiteit in woningaanbod:** We willen dat Nieuwegein op basis van demografische ontwikkelingen bewust kiest voor een goede mix van woningen, zodat mensen in elke levensfase en elke inkomensgroep zélf kunnen kiezen waar en hoe zij willen wonen. Starters en studenten kunnen straks kiezen uit flexwoningen, betaalbare huurstudio's of compacte koopappartementen. Alleenstaanden (de grootst groeiende groep woningzoekenden) hebben een passende woning. Gezinnen vinden een eengezinswoning of ruime maisonnette en senioren kunnen naar een levensloopbestendig appartement of knarrenhofje. We bevorderen de doorstroom door te zorgen voor voldoende woon-zorgcomplexen. Daarnaast willen we ruimte bieden aan bijzondere woonvormen als collectieve woonprojecten, zelfbouwkavels, en tijdelijke woningen voor urgent woningzoekenden.
- **Betaalbare woningen:** We zorgen voor meer betaalbare woningen door stevige prestatieafspraken met corporaties en ontwikkelaars, met 30-40% betaalbare huur of koop als norm. Starters helpen we met instrumenten, zoals een Starterslening, Koopgarant en een zelfbewoningsplicht. We beschermen huurders actief tegen misstanden via verhuurderschap en toezicht. Daarnaast verlagen we de woonlasten door in te zetten op energiezuinige nieuwbouw en betere isolatie van bestaande woningen.
- **Kwaliteit boven kwantiteit:** Nieuwe woningen moeten goed zijn, we bouwen voor de toekomst. We eisen stedenbouwkundige kwaliteit en duurzame bouw bij elk project. Projecten worden getoetst op inpassing in de buurt (hoogte, stijl) en groenvoorziening. We maken circulair bouwen (hergebruik van materialen) de norm voor nieuwbouw. Nieuwe gebouwen zijn energieneutraal en natuurinclusief met groene (sedum), blauwe (water) en of gele (zonnepanelen) daken.
- **Regie en snelheid in bouwprojecten:** We voeren als gemeente actief de regie bij grote bouwontwikkelingen. Vanaf het eerste initiatief zitten inwoners, bouwers en de gemeente met elkaar aan tafel om processen te versnellen. Duidelijke lange-termijn doelen leggen we vast in onze omgevingsvisie, maar bij de uitvoering blijven we flexibel om tempo te maken. Dat betekent bijvoorbeeld: parallel aan planprocedures kijken naar grondwerk, voorzieningen en infrastructuur, zodat geen tijd verloren gaat.
- **Groene stad, groene wijken:** Nieuwegein is een gemeente met verrassend veel groen. Groen, dat belangrijk is voor onze stad. Groen maakt de omgeving zachter, zorgt voor gezonde lucht en verkoeling, en nodigt uit tot buiten zijn en bewegen. We hebben in de coronatijd ontdekt hoeveel waarde het heeft om een ommetje door de wijken en stad te maken. Met de stadsecologen willen wij de biodiversiteit vergroten. We staan voor een ecologisch beheer van openbaar groen, denken aan het aanleggen van bloemenweides en meer bomen en struiken in de straten. We willen duurzame maatregelen, die de natuur versterken en daarmee het leven in Nieuwegein prettiger maken. Groene, biodiverse gebieden willen we met elkaar verbinden. Zo ontstaat een steviger netwerk voor plant, dier en mens. Hierin trekken we graag samen op met Samen Duurzaam Nieuwegein.

- **Kansen bij regionale woningbouw:** Regionale ontwikkelingen rond wonen raken Nieuwegein direct. D66 wil dat de gemeente actief in het proces meebeslist en kiest voor een progressieve koers. Dat betekent dat we kiezen voor leefbaarheid, duurzaamheid en goede bereikbaarheid. Bij grote projecten in de regio – zoals Groot Merwede en Rijnenburg – zetten we in op sterke OV-verbindingen, veilige fietsroutes en slimme toegang tot nieuwe wijken. Alhoewel Rijnenburg geen Nieuwegein is, heeft Nieuwegein Rijnenburg wel veel te bieden. Denk aan het theater, het zwembad, meerdere scholen en het winkelgebied City. Het is belangrijk om de Nieuwegeinse belangen continu in te brengen in de ontwikkeling van Rijnenburg.

Hoofdstuk 3

Klimaat en milieu – Kiezen voor duurzame oplossingen

3. Klimaat en milieu – Kiezen voor duurzame oplossingen

De zomers worden heter, de herfst wordt natter. Hittestress en wateroverlast zijn de gevolgen van het veranderende klimaat. Dat leidt tot allerlei problemen, van stroomuitval tot het moeizaam weglopen van het water na een hoosbui. Het is ook ernstiger, meer mensen overlijden als gevolg van de hitte. Kortom, we staan voor een enorme opdracht: klimaatverandering afremmen en ons aanpassen aan de gevolgen die nu al merkbaar zijn.

D66 wil dat de stad Nieuwegein in 2040 in principe geen eigen uitstoot meer produceert. Lukt dat niet, dan moet er gecompenseerd worden. Dat geldt zowel voor de eigen organisatie als voor al onze inwoners en ondernemers. We zetten in eerste instantie in op het stimuleren van duurzaamheid, handhaving komt daarna.

D66 Nieuwegein kiest voor:

- **Warmtetransitie:** We zijn op weg naar een aardgasvrij Nieuwegein. Nieuwe wijken worden al gasloos opgeleverd, bestaande wijken schakelen we gefaseerd om. We helpen daarbij inwoners met subsidies en collectieve oplossingen. De helft van de woningen in Nieuwegein is aangesloten op de stadsverwarming van Eneco. De warmtebronnen hiervoor zijn nu nog aardgas, biomassa en elektriciteit. We willen dat de stadsverwarming duurzamer wordt en de prijs die inwoners voor stadswarmte betalen transparanter wordt. Het huidige monopolie moet doorbroken worden. Het is dus geen automatisme dat in de overgang naar een aardgasvrij Nieuwegein meer woningen worden aangesloten op het centrale stadswarmtenet. We zien kansen dat vervuilende bronnen worden vervangen door bronnen als aquathermie (warmte uit kanaalwater), windenergie en zonnewarmte.
- **Energietransitie:** De samenleving gebruikt steeds meer elektriciteit. Die toename gaat zo snel, dat we tegen de grenzen van de huidige infrastructuur aanlopen. Netcongestie, de overbelasting van ons elektriciteitsnet, is de komende jaren een serieus probleem. De snelste winst voor een duurzamer Nieuwegein is energiebesparing. Daarvoor hebben we de volgende plannen:
 - **Volop isoleren:** We voeren een isolatie-offensief: inwoners kunnen via een ontzorgloket advies en hulp krijgen bij het isoleren van hun huis. Voor mensen met een kleine beurs zorgen we voor voorfinanciering (bijvoorbeeld door leningen via het Warmtefonds, die terugbetaald worden met de besparing) en we werken samen met corporaties om huurwoningen versneld te isoleren.

- **Aanleggen van zonnepanelen:** Zonnepanelen leggen we overal waar het kan: op daken van gemeentegebouwen, scholen, bedrijven en we stimuleren particulieren om mee te doen. We faciliteren zon-op-dak maximaal en onderzoeken een verplichting voor grote daken. Ook kijken we naar creatieve plekken: het overdekken van parkeerterreinen met zonnecarports, of het plaatsen van geluidswallen met zonnepanelen langs de snelwegen (in samenwerking met Rijkswaterstaat). Waar mogelijk koppelen we deze nieuwe opwekinitiatieven los van het landelijk elektriciteitsnet en creëren we een lokaal 'grid'. Waar zonnepanelen op dak niet genoeg zijn, overwegen we enkele zonnevelden, mits dubbel gebruikt (bijvoorbeeld boven water of op tijdelijk braakliggende grond) en met biodiversiteit eronder. We zetten tevens in op het gebruik van thuis-, maar vooral buurtbatterijen met als doel het elektriciteitsnet te ontlasten én te versterken. Bij al deze ontwikkelingen maken we dankbaar gebruik van expertise van onze inwoners, zoals Energie-N.
- **Schone energiebronnen:** D66 vindt het belangrijk om energie schoon en lokaal op te wekken. Windmolens worden door veel mensen gezien als landschapsvervuiling. Tegelijkertijd staat één windmolen gelijk aan een voetbalveld vol zonnepanelen. Het is dus belangrijk om de voor- en nadelen goed tegen elkaar af te wegen. Dat doen we samen met omwonenden. We zoeken samen met de regio naar geschikte locaties, bij voorkeur langs bestaande infrastructuur (zoals langs de A27 of het Amsterdam-Rijnkanaal) in plaats van dicht bij woningen. Omwonenden moeten kunnen meeprofiteren (via energiecoöperaties of omgevingsfondsen), net als de natuur. Bij het vervangen van bestaande windmolens hechten we veel waarde aan de circulaire uitgangspunten.
- **Continue innovaties:** We houden een open blik voor nieuwe technologie. Waterstof, aquathermie, geavanceerde opslag – wat vandaag nog nieuw is, kan morgen toepasbaar zijn. We richten ons beleid op de doelen (CO₂ omlaag) en niet op één oplossing, zodat we ruimte houden om steeds de beste techniek van dat moment te kiezen. Nieuwegein is bereid pilotgemeente te zijn voor veelbelovende innovaties, zoals experimenten met buurtbatterijen (bijvoorbeeld de deelauto's van WeDrive in Utrecht) of slimme energienetten.
- **Klimaatadaptatie:** De effecten van klimaatverandering vangen we op door meer groen en blauw in de stad. We vergroenen pleinen en straten: minder tegels, meer plantsoenen en bomen. Bomen geven schaduw en verkoeling. Ons bomenbestand breiden we uit en beschermen we. Nieuwbouw wordt natuurinclusief gebouwd, met geel/groen/blauwe daken, groene gevels en zoveel mogelijk groen op de kavel. We stellen een vergroeningssubsidie beschikbaar om betegelde tuinen te vergroenen. We leggen infiltratiekratten onder straten aan om piekbuien op te vangen. Dankzij een klimaatstresstest kennen we de kwetsbare plekken in Nieuwegein (bijvoorbeeld van wateroverlastgebieden). D66 wil nu een versnelling: de eerstkomende jaren passen we de belangrijkste maatregelen uit de test toe.

- **Klimaatbestendige wijken:** We investeren in het programma Betere Buurten (wijkvernieuwing), nadrukkelijk ook om wijken klimaatbestendig te maken. Wanneer een buurt opgeknapt wordt, combineren we dat met vergroenen en klimaatmaatregelen. Denk aan divers ingerichte speelplekken die kinderen uitdagen en tegelijk regenwater opvangen – zo slaan we twee vliegen in één klap. Onze parken en natuurgebieden, zoals het Stadspark Oudegein, houden we op kwaliteit en breiden we waar mogelijk uit. We versterken ecologische verbindingzones om biodiversiteit te stimuleren. Hiermee garanderen we dat groen ook echt groen blijft. Indien écht noodzakelijk én er breed draagvlak is, moet het mogelijk blijven om met respect voor het gebied te bouwen. Dan moet het verlies wel dubbel gecompenseerd worden binnen de gemeentegrenzen. We bouwen niet ten koste van onze mooiste groengebieden.
- **Gerichte afvalscheiding en hergebruik:** Nieuwegein loopt flink achter met de doelstelling om afval te scheiden. D66 wil richting het ideaal van “nauwelijks afval”. Ervaringen met diftar (betalen per afvalzak) laten zien dat inwoners in gemeenten met diftar doorgaans beter afval scheiden en gemiddeld minder afvalstoffenheffing betalen dan in gemeenten zonder diftar. D66 wil diftar zorgvuldig invoeren als prikkel om restafval te verminderen, mits de voorzieningen voor scheiden uitstekend zijn. Ook willen we dat luiers en incontinentiemateriaal in speciale luiercontainers op centrale locaties kunnen worden ingeleverd.
- **We ondersteunen initiatieven voor hergebruik:** kringloop, deelplatforms en repaircafés. We faciliteren in regionaal verband een grondstoffenhub waar grof afval en bouwmaterialen worden verzameld om opnieuw te gebruiken in lokale bouwprojecten. Daarnaast moet het probleem van bijplaatsen bij ondergrondse containers nu écht opgelost worden, bijvoorbeeld door het gemeentelijke recyclestation (de gemeentewerf) ook op zondag open te stellen. Bij aanbestedingen van de gemeente wegen we duurzaamheid zwaar mee. Van het papier dat we gebruiken tot aan de bouw van een school. In alles kiezen we voor positieve impact.
- **Schone omgeving:** Dankzij elektrisch vervoer en schonere industrie moet de lucht in 2030 merkbaar schoner zijn en de omgeving stiller. We blijven aandacht vragen voor de uitstoot van rijkswegen en scheepvaart – bijvoorbeeld door mee te doen aan innovatieve projecten die van die infrastructuur juist energiebronnen maken (zonnepanelen op geluidsschermen langs de A12/A27 of een waterkrachtachtige installatie in de sluizen van de Lek). Geluidsoverlast bestrijden we door bij nieuwe (bouw)projecten altijd stilte als kwaliteit mee te nemen. Waar nodig plaatsen we extra geluidsschermen of stiller asfalt en gebruiken we elektrisch materieel. Ons water houden we schoon in samenwerking met het waterschap.

Hoofdstuk 4

Mobiliteit en bereikbaarheid – Houd de stad in beweging

4. Mobiliteit en bereikbaarheid – Houd de stad in beweging

Onze snelgroeiende gemeente moet veilig en goed bereikbaar blijven voor iedereen. Goed vervoer zorgt ervoor dat je volop mee kunt doen in de samenleving. Tegelijkertijd veranderen onze gewoontes en wensen. D66 kiest voor een mobiliteitstransitie: lopen, fietsen en OV eerst, auto's waar nodig. We willen dat er duidelijke uitvoering aan het STOMP-principe (Stappen – Trappen – Openbaar Vervoer – (deel)Mobiliteit – Personenauto) wordt gegeven. We kiezen voor verschillende maatregelen, waardoor reizen in Nieuwegein sneller, schoner en veiliger wordt.

D66 Nieuwegein kiest voor:

- **Focus op voetgangers en fietsers:** We willen dat lopen vanzelfsprekend en aantrekkelijk is voor jong en oud. Daarom investeren we in een samenhangend netwerk van ruime, obstakelvrije en goed verlichte stoepen en wandelroutes. Kapotte trottoirs en te hoge stoepranden pakken we wijk voor wijk aan, met prioriteit bij routes langs winkels, scholen, zorgcentra en OV-haltes. Samen met inwoners brengen we onveilige oversteekplaatsen in kaart en onderzoeken we hoe deze veiliger kunnen worden. Bij elke nieuwe ontwikkeling of herinrichting weegt het effect op voetgangers mee in het plan. Daarnaast stimuleren we het gebruik van de fiets. Met de fiets bewegen we ons snel en makkelijk door de stad.
- **Veilige fietsroutes:** De fiets is hét vervoermiddel van Nieuwegein en regio. Steeds meer Nieuwegeiners kiezen voor de fiets, mede dankzij elektrische fietsen, en dat is een positieve ontwikkeling. We zien ook knelpunten: smalle fietspaden, onverlichte fietspaaltjes, onveilige situaties op wijkwegen en barrières door snelwegen en kanalen. D66 heeft een ambitieus fietsplan om ervoor te zorgen dat fietsen veiliger wordt:
 - **30 km/u als norm binnen onze woonwijken:** In alle woonwijken maken we 30 km per uur de standaard snelheid. Langzamer verkeer betekent minder ongevallen en minder ernstig letsel en we moedigen autorijders aan om de grotere ontsluitingswegen te gebruiken. Waar nodig passen we de weginrichting aan om de gewenste routes aantrekkelijker te maken.
 - **Autoluw en sluipverkeer tegengaan:** We knippen wijkwegen waar mogelijk op in delen om sluipverkeer te weren en/of nemen snelheid remmende maatregelen. Te beginnen bij de gevaarlijkste punten, zoals de Noordstedeweg. Tegelijk leggen we waar nodig nieuwe doorsteken aan voor fietsers en voetgangers, zodat zij wél rechtstreeks van wijk naar wijk kunnen. Dit maakt buurten veiliger en schoner en stimuleert actief vervoer.
 - **Veilige kruispunten en fietsroutes:** Fietsen moet prettig en veilig zijn. We pakken gevaarlijke en onlogische kruispunten aan, zoals het kruispunt bij de Blauwe Brug, en verbreden waar mogelijk fietspaden. We leggen richting scholen veilige fietspaden aan en zorgen voor goede doorfietsroutes naar IJsselstein, Houten, Utrecht Centrum en Utrecht Leidsche Rijn. We zorgen voor schone fietspaden bij sneeuwval in de winter en bladval in de herfst.

- **Fietsparkeren en -routes:** We zorgen voor voldoende fietsbeugels (zogenoeten fietsnietjes) op centrale plekken, van winkelcentra tot sportparken. In het centrum breiden we de gratis bewaakte fietsenstallingen uit en zorgen we voor dynamische bewegwijzering die aangeven waar en hoeveel bewaakte plekken om de fiets te stallen beschikbaar zijn.
- **Deelfietsen:** We werken aan een divers aanbod van deelfietsen. Zoals de elektrische bakfiets om kinderen van en naar school te brengen of boodschappen te doen en de elektrische fiets voor woon-werkverkeer. Dit netwerk aan deelfietsen is regionaal te gebruiken. Afspraken worden gemaakt om verrommeling van de openbare ruimte tegen te gaan.
- **Handhaving en educatie:** Verkeersveiligheid vraagt ook om gedragsverandering. We investeren in handhaving tegen asociaal en onveilig rijgedrag, zoals opgevoerde e-bikes en fatbikes. Tegelijk ondersteunen we initiatieven als “Iedereen Fietst”: fietslessen voor ouderen en nieuwkomers, die nog niet vaardig zijn. Elk kind moet kunnen fietsen – voor kinderen in armoede ondersteunen we de actie “Ieder Kind een Fiets”, zodat niemand om financiële redenen zonder fiets zit.
- **Efficiënt openbaar vervoer:** D66 ziet openbaar vervoer als ruggengraat voor duurzame mobiliteit. We zetten ons in voor frequente en comfortabele OV-verbindingen. We verbeteren het OV-knooppunt Nieuwegein Stadscentrum (Bus/Tramhalte), met nog betere fietsvoorzieningen en een vlottere overstap van (deel)auto of (deel)fiets op tram/bus. We willen goed en direct regionaal openbaar vervoer tussen Gouda, Woerden, IJsselstein, Vianen, Nieuwegein, Utrecht (Leidsche Rijn en de nieuwe wijk Rijnenburg) en Houten. Ook een efficiënte ringbus die alle wijken met elkaar en het centrum verbindt, moedigen we aan. Verder moeten industrieterreinen, zoals Het Klooster, beter met het openbaar vervoer en/of deelmobiliteit bereikbaar zijn.
- **Tramverbinding Merwedelijn:** De geplande tramlijn moet er niet alleen komen om de nieuwbouwlocatie Rijnenburg met de stad Utrecht te verbinden. De uitbreiding van de tramlijn is ook belangrijk voor Nieuwegein. Een snelle en frequente tramlijnverbinding met een extra halte in Galecop zorgt ervoor dat reizen met het OV voor inwoners in Galecop aantrekkelijker wordt. De totale reistijd tussen Nieuwegein City en Utrecht Centraal wordt maximaal 15 minuten.
- **Veilige schoolomgevingen:** Schoolzones worden slimmer ingericht waardoor er een veiligere situatie ontstaat voor kinderen en ouders, waarbij de omwonenden zo min mogelijk overlast ervaren tijdens breng- en haalmomenten. Bij het ontwerp wordt gekeken naar veilige inrichtingsmogelijkheden.
- **Nieuwe mobiliteitsvormen:** Het aantal elektrische auto's groeit hard. Nieuwegein blijft voorop lopen met laadpalen in de wijk. We onderzoeken in hoeverre de uitkomst van de pilot in Galecop met betrekking tot laadpalen aan huis en kabelgoottegels toegepast kan worden in andere wijken. Bij nieuwbouw is een laadpunt standaard bij parkeervakken. We zetten in op meer deelmobiliteit door te zorgen voor parkeerplekken voor deelauto's en -fietsen in de buurt. Dat scheelt ruimte en uitstoot. Deelauto's zijn bij voorkeur 'bidirectioneel', waardoor ze tevens als buurtbatterij kunnen worden gebruikt.

- **Goede wegen en bruggen:** We willen auto's vlot en veilig via de hoofdwegen door Nieuwegein leiden, zodat de woonwijken ontlast worden. Dat betekent: goed en tijdig onderhoud van wegen en bruggen om slijtage en onveilige situaties te voorkomen. Wanneer wegen opnieuw geasfalteerd worden, gebruiken we stil asfalt om geluidsoverlast beperkt te houden. We houden de kosten voor infrastructuur onder controle en onze stad bereikbaar. Bij de nieuw te ontwikkelen gebieden kijken we vooraf of extra toegangswegen of aanpassingen nodig zijn. De nieuwe wijk Rijnenburg mag niet leiden tot een ongewenste toestroom van autoverkeer (sluipverkeer) door Nieuwegein.
- **Passende infrastructuur voor onze groeiende stad:** Nieuwegein is de afgelopen jaren flink gegroeid. Nieuwe wijken zijn ontstaan en bedrijfspanden zijn omgebouwd tot woningen. Onze huidige wegen zijn niet overal ingesteld op de gewijzigde verkeersstromen. D66 kiest voor het aanpakken van onveilige wegen en kruispunten, zoals de kruising tussen de Plettenburgerbaan met de Perkinsbaan.
- **Betaald parkeren waar en wanneer nodig:** Betaald parkeren zien we als middel om te sturen waar dat nodig is. We houden goed in de gaten of de ontwikkeling op het gebied van betaald parkeren in Utrecht geen nadelig effect voor Nieuwegein heeft. D66 kiest voor het stimuleren van het gebruik van de fiets, openbaar vervoer en deelmobiliteit.

Hoofdstuk 5

**Onderwijs en
jeugd –
Investeren in
onderwijs en
gelijke kansen**

5. Onderwijs en jeugd – Investeren in onderwijs en gelijke kansen

Iedere Nieuwegeiner verdient een sterke start. Onderwijs is de sleutel tot persoonlijke groei en een leven vol kansen. D66 Nieuwegein staat voor kansengelijkheid – het talent van een ieder telt. We geloven dat onderwijs kinderen en jongeren moet helpen hun talent te ontdekken en te benutten, zodat ze vrijer en vol zelfvertrouwen deelnemen aan de samenleving. We staan voor een leven lang leren. Scholing aan volwassenen is daarom net zo belangrijk.

D66 Nieuwegein kiest voor:

- **Kwaliteit van schoolgebouwen:** D66 staat voor goed onderwijs. Moderne, gezonde schoolgebouwen met voldoende capaciteit zijn daarvoor een voorwaarde. Veel schoolgebouwen in Nieuwegein zijn verouderd en moeten snel worden vervangen. D66 wil dat de nieuwe gebouwen een positieve impact op het klimaat hebben en passen bij de behoeften van deze tijd, denk aan smartboards, snel internet en uitdagende, groene school- en speelpleinen. We verbeteren ook het binnenklimaat van scholen (goede ventilatie en temperatuur) voor een gezond leerklimaat. We staan voor gebouwen die meer zijn dan scholen alleen. In multifunctionele gebouwen is ruimte voor bijvoorbeeld naschoolse sport, cultuur, huiswerkbegeleiding en opvang. Deze scholen zijn een verrijking voor de buurt.
- **Gelijke kansen voor elk kind:** Niemand mag achterblijven. In elke klas moet aandacht zijn voor ieder kind die extra hulp nodig heeft of juist extra uitdaging. We ondersteunen initiatieven als huiswerkklassen, mentorprojecten en zomerscholen. Ook buiten de les is leren belangrijk. Taal- en leesprogramma's krijgen onze steun om laaggeletterdheid te bestrijden. We zorgen dat geen kind buitengesloten wordt bij schoolreisjes, culturele uitstapjes of sport vanwege geldgebrek. De vrijwillige ouderbijdrage wordt verdeeld over de scholen, zodat er geen ongewenste verschillen tussen scholen zijn.
- **Onderwijs is meer dan rekenen en taal:** We willen dat elk kind zijn talent kan ontwikkelen, of dat nu in wetenschap, techniek, sport of kunst is. We stimuleren scholen om met lokale partners samen te werken – bijvoorbeeld het Natuurkwartier voor natuureducatie en theater De Kom voor cultuureducatie. We helpen sportverenigingen om alle kinderen in beweging te krijgen: ieder kind in Nieuwegein moet kunnen sporten, op school en bij de club, ongeacht het inkomen van ouders.
- **Aanpak laaggeletterdheid en leesbevordering:** In Nederland hebben naar schatting zo'n 3 miljoen mensen moeite met lezen, schrijven, rekenen en/of digitale vaardigheden. Ook in Nieuwegein wonen veel laaggeletterden. Het gaat hierbij om Nieuwegeiners die in het dagelijks leven steeds vaker vastlopen en daardoor minder goed in de maatschappij kunnen meedoen. D66 ondersteunt verschillende projecten en initiatieven om het aantal volwassen laaggeletterde Nieuwegeiners snel omlaag te krijgen. Verder willen we dat kinderen en jongeren leesplezier ontwikkelen. We willen extra geld voor goed gevulde schoolbibliotheken uittrekken waardoor de stap van de schoolbieb naar de grote bibliotheek makkelijker kan worden gemaakt.

- **Direct onderwijs aan nieuwkomers en statushouders:** Nieuwkomers moeten vaak maanden wachten op taalonderwijs. Dit leidt tot vervreemding, verveling, demotivatie en isolement. D66 pleit daarom voor intensieve voorinburgeringstrajecten, waardoor nieuwkomers snel de taal leren, met burens en omgeving in contact kunnen komen en zich kunnen voorbereiden op de arbeidsmarkt. Daarnaast willen wij onderwijs op maat: ondersteuning voor wie dat nodig heeft, versnelling voor wie dat aankan.
- **Het stimuleren van zwemles:** Bijna vier op de tien kinderen van 6 tot 12 jaar hebben in 2024 zwemdiploma A, B én C. In 2012 was dat nog een kwart. Tegelijkertijd blijft de zwemvaardigheid van kinderen uit kwetsbare gezinnen achter. Uit onderzoek blijkt dat kinderen met een migratieachtergrond en kinderen uit gezinnen met een laag inkomen aanzienlijk vaker geen zwemdiploma hebben dan kinderen uit huishoudens met een hoger inkomen. Gezinnen met een laag inkomen kunnen met behulp van de Nieuwegein-pas gratis zwemles krijgen en hun A-diploma halen. Wel zo veilig in waterrijk Nieuwegein.
- **Praktijkscholen als motor van onze economie:** D66 wil dat iedere jongere in Nieuwegein een eerlijke kans krijgt om zijn of haar talent te ontwikkelen. Daarom versterken we de samenwerking tussen scholen en werkgevers structureel. We richten één loket “Van School naar Werk Nieuwegein” op, waar ondernemers en scholen elkaar vinden voor stages, BBL-plaatsen en praktijkopdrachten.

Hoofdstuk 6

Gezondheid - Fysiek en mentaal gezond

6. Gezondheid - Fysiek en mentaal gezond

Gezond zijn is de basis van alles. Iedereen wil zich graag fit en vitaal voelen, weinig stress ervaren en genoeg energie hebben om te doen wat je wilt doen. Een gezonde samenleving begint met voorkomen dat mensen ziek worden. Daarom zet D66 in op preventie en een gezonde leefstijl. Daarnaast zorgen wij ervoor dat inwoners die zorg nodig hebben toegang hebben tot passende zorg.

D66 Nieuwegein kiest voor:

- **Preventie en een gezonde leefstijl:** D66 zet in op preventie op verschillende gebieden. We willen de structurele samenwerking tussen wijkteams, scholen en sportverenigingen verder versterken. Nieuwegein heeft een rijk aanbod aan sportverenigingen. D66 kiest voor het stimuleren van instaprogramma's bij sportverenigingen om kennis te maken met het sportaanbod in Nieuwegein. We zetten in op voorlichting over voeding en bewegen en op rook-, alcohol- en drugspreventie bij de jeugd. Daarnaast sluiten wij aan bij de principes van de campagne 'We zijn zelf het medicijn,' die zich richt op de preventie van dementie door een gezonde leefstijl. We zetten in op het stimuleren van mentale vitaliteit, nieuwsgierigheid en sociale verbinding, naast gezonde voeding en voldoende beweging.
- **Toegankelijke zorg dicht bij huis:** Door de decentralisatie heeft de gemeente veel zorgtaken, maar minder budget. We moeten creatief 'zorg dichtbij' organiseren, denk aan: het opzetten van wijkteams, inloophuizen en kleine buurtzorgcirkels. Iedereen, van jong tot oud, moet tijdig hulp kunnen krijgen. In 2030 verplaatst het St. Antonius ziekenhuis zijn hoofdvestiging naar Leidsche Rijn. Ziekenhuiszorg komt dan voor inwoners van Nieuwegein meer op afstand. D66 wil met het St. Antonius ziekenhuis in gesprek blijven om ervoor te zorgen dat niemand in Nieuwegein zorg mist door deze verhuizing.
- **Het terugdringen van eenzaamheid:** We zien dat eenzaamheid is toegenomen onder ouderen én jongeren. D66 wil daarom laagdrempelige ontmoetingsplekken op buurtniveau. Wij willen verder investeren in huidige maatjesprojecten en ook nieuwe projecten opzetten in Nieuwegein, zoals een 'digitale buddy' (studenten die ouderen helpen met digitale vaardigheden om sociaal contact te onderhouden). Deze initiatieven kunnen positief bijdragen aan het verminderen van eenzaamheid. Samen met organisaties als Algemene Hulpdienst Nieuwegein willen we hier werk van maken.
- **Vroegsignalering van armoede en schulden:** Het hebben van schulden pakken we preventief aan. D66 zet in op vroegsignalering, bijvoorbeeld bij huur- of zorgpremieachterstanden. We bieden laagdrempelige schuldhulptrajecten aan waarbij wordt gekeken naar duurzame oplossingen. We willen een doelgerichte aanpak van armoedebestrijding waarbij intensieve samenwerking tussen ketenpartners van groot belang is en inwoners niet van het kastje naar de muur gestuurd worden. We letten daarbij extra op kinderen, die door schulden van hun ouders buiten de boot dreigen te vallen.

- **Gepaste jeugdzorg:** Geen kind mag tussen wal en schip raken. We ondersteunen vroegsignalering waarbij scholen, Geynwijs, Movactor en wijkteams nauw samenwerken om te voorkomen dat problemen groter worden. We investeren in het regionaal vormgeven van gespecialiseerde jeugdzorg. Daarmee verbreden we het aanbod van expertises en verkorten we de wachttijden.
- **Klantgerichte WMO-ondersteuning:** We zetten de mens weer centraal in de zorg. Onze WMO-ondersteuning (Wet Maatschappelijke Ondersteuning) is erop gericht dat iedereen die hulp nodig heeft, dit tijdig en dichtbij huis kan krijgen. Waar het kan houden we vast aan één aanspreekpunt per gezin ("één gezin, één plan").
- **Ondersteuning en waardering voor mantelzorgers:** Wij zijn een groot voorstander van de inzet van respijtzorg (tijdelijke overname van zorg) in samenwerking met het Logeerhuis binnen de gemeente. Dit zorgt ervoor dat de naaste van een mantelzorger in een warme en huiselijke omgeving tijdelijk terecht kan. Daarnaast willen wij verder investeren in mantelzorgcomplimenten om waardering te tonen voor hun inzet.

Hoofdstuk 7

Veiligheid – Veilig zijn en je veilig voelen

7. Veiligheid – Veilig zijn en je veilig voelen

Nieuwegein moet een vrije en veilige stad zijn. Veiligheid is meer dan politie en handhaving op straat; het gaat om het wegnemen van oorzaken van onveiligheid, maar ook om de beleving van veiligheid in elke buurt voor elke Nieuwegeiner en bezoeker. We zetten in op preventie waar mogelijk en handhaving waar nodig.

D66 Nieuwegein kiest voor:

- **Buurtgerichte preventie:** Iedereen moet veilig kunnen opgroeien en zich veilig voelen in onze stad. D66 wil prioriteit geven aan preventie en samenwerking tussen inwoners, politie, scholen en welzijnsorganisaties. We ondersteunen burgerinitiatieven als WhatsApp-buurtpreventie of buurtpreventieteams. Samen kunnen bewoners veel signaleren. De gemeente faciliteert trainingen voor deze vrijwilligers, zodat ze weten wat ze wel/niet moeten doen.
- **Goede verlichting en inrichting:** Kleine maatregelen maken een groot verschil in veiligheid en het veiligheidsgevoel. We zorgen voor goede verlichting in parken en bij OV-haltes. De belangrijkste fietsroutes zijn goed verlicht en donkere hoeken worden aangepakt. Dit alles, zodat inwoners zich overal op hun gemak kunnen voelen, ook 's avonds laat. Waar mogelijk passen we verlichting toe die niet leidt tot lichtvervuiling (dus alleen omlaag schijnen) of overlast voor dieren (groen licht).
- **Aanpak huiselijk geweld:** Veilig moet het ook achter de voordeur zijn. Voor iedereen. Uit onderzoek weten we dat door angst en schaamte nog maar weinig situaties worden gemeld. Waar actie nodig is, hebben we nog niet altijd voldoende voorzieningen, zoals opvangmogelijkheden of noodwoningen. Voor een effectievere aanpak leren we van andere gemeenten en luisteren we goed naar onze experts. We investeren in meldpunten en hulp bij huiselijk geweld en mishandeling – hulpverleners, scholen en politie werken hierin nauw samen.
- **Snelle gerichte handhaving:** We willen dat overlastmeldingen (bijvoorbeeld geluid, afval en verkeerd geparkeerde auto's) snel worden afgehandeld. Het liefst door gemeentelijke handhavers (BOA's), zodat de politiecapaciteit vrijkomt voor zwaardere zaken. D66 pleit bij terugkerende conflicten voor georganiseerde gesprekken met de verschillende betrokkenen in een vroegtijdig stadium. We houden de stad leefbaar: vandalisme en verloedering pakken we actief aan. We handhaven op dumpingen en vandalisme met camera's op hotspots en zorgen indien nodig voor snelle reparatie van schade om verloedering geen kans te geven.
- **Aanpak ondermijning en drugsoverlast:** D66 pleit voor een realistisch drugsbeleid: gereguleerde wietteelt en een coffeeshop in Nieuwegein op een zichtbare plek. Voorlichting en preventie zijn cruciaal. We treden keihard op tegen drugscriminaliteit. Ondermijnende criminaliteit zoals drugshandel die via ogenschijnlijk gewone bedrijven loopt bestrijden we via het RIEC (Regionaal Informatie en Expertise Centrum), streng vergunningenbeleid en informatie-uitwisseling. We sluiten panden die bewezen criminele hotspots zijn.

- **Cyberveiligheid:** Nu steeds meer van ons leven online is, neemt ook digitale criminaliteit toe. We willen het digitale team bij de politie versterken en doelgerichte voorlichting over online oplichting voor inwoners. Ook binnen de gemeente zelf moeten we erop alert blijven dat persoonsgegevens goed beveiligd worden.
- **Een weerbare samenleving:** Noodsituaties zoals extreem weer, stroomuitval of een dijkdoorbraak van de Lek kunnen grote gevolgen hebben. D66 vindt het belangrijk dat alle inwoners op een noodsituatie zijn voorbereid. Voorlichtingscampagnes moeten duidelijk maken hoe in nood te handelen, in Nieuwegein als geheel en op buurniveau.

Hoofdstuk 8

Economie en werk – Een ondernemende stad

8. Economie en werk – Een ondernemende stad

In Nieuwegein zijn veel bedrijven en ondernemingen gevestigd waar we trots op zijn. Zij dragen bij aan een levendige en bruisende stad. D66 stimuleert een ondernemingsklimaat waarbij we inzetten op innovatie en duurzaamheid. We investeren in een toekomstgerichte economie die goed is voor nu en later. Dat vraagt om keuzes.

D66 Nieuwegein kiest voor:

- **Lokaal ondernemen en innovatie stimuleren:** We willen ruimte geven aan ondernemers die willen starten, groeien en verduurzamen. D66 wil de verlening van vergunningen versimpelen. Zo zijn ondernemers minder druk met regels en kunnen zij zich meer concentreren op het ontwikkelen van hun bedrijf. We willen als gemeente gebruik maken van onze lokale ondernemers.
- **Een circulaire stad:** D66 stimuleert een circulaire economie waarin we zuinig omgaan met energie en grondstoffen. We kopen zoveel mogelijk lokaal in en stemmen de inkoopvoorwaarden van de gemeente af met bedrijven die in Nieuwegein gevestigd zijn om gezamenlijk meer circulair te handelen. We maken toekomstgerichte keuzes om onze doelstelling 'Nieuwegein: een volledig circulaire stad in 2050' te bereiken.
- **Een inclusieve economie:** Iedereen die kan en wil werken moet mee kunnen doen. Werk geeft bestaanszekerheid, sociale contacten en individuele ontwikkeling. D66 wil mensen stimuleren om hun talent te benutten. De stap naar werk vanuit een uitkering moet makkelijker worden, bijvoorbeeld via vrijwilligers-, deeltijdwerk of praktijkgerichte trainingen.
- **Een economie met toegevoegde waarde:** De gemeente neemt meer regie op het gebied van arbeidsmigratie: minder kwetsbare, laagbetaalde arbeidsmigratie, meer gerichte arbeidsmigratie voor de sectoren waar we mensen écht nodig hebben. We stellen strenge voorwaarden aan werkgevers als die arbeidsmigranten inzetten. Als zij niet zorgen voor fatsoenlijke huisvesting en arbeidsvoorwaarden kunnen zij hun vergunning kwijtraken.
- **Levendige winkelcentra:** Lokale ondernemers en mkb'ers staan midden in onze samenleving. Zij zorgen voor levendige winkelstraten die sfeer brengen in de stad. D66 stimuleert in City en in de verschillende wijkwinkelcentra een wisselend aanbod van diverse en duurzame winkels, lokale producten en -diensten en gezonde horecabedrijven.

Hoofdstuk 9

**Cultuur en vrije
tijd – Voor
iedereen iets te
doen**

9. Cultuur en vrije tijd – Voor iedereen iets te doen

Vrijtijdsbestedingen brengen plezier en mensen samen. Een levendige stad vraagt om een gevarieerd aanbod op het gebied van natuur, kunst, cultuur en sport. Nieuwegeiners willen een stad waar niet alleen overdag, maar ook 's avonds mogelijkheden tot vertier zijn. D66 wil daarom het rijke aanbod aan voorzieningen behouden, waar mogelijk uitbreiden en voor iedereen toegankelijk maken.

D66 Nieuwegein kiest voor:

- **Divers cultuuraanbod:** Nieuwegein heeft prachtige culturele voorzieningen, zoals stadstheater en kunstencentrum De Kom, Bibliotheek Nieuwegein, Museum Warsenhoeck en de museumwerf Vreeswijk. Daarnaast heeft Nieuwegein zoveel meer te bieden, zoals Gluren bij de Buren, de Kunstatelierre route en AkoestiCafé. Ook beginnende artiesten die nu het stadsbalkon gebruiken voor hun TikTok-video's willen we koesteren. D66 wil het rijke cultuurleven van Nieuwegein zichtbaarder maken via [ziemeerinnieuwegein.nl](https://www.ziemeerinnieuwegein.nl) (onze variant van de UIT-krant).
- **Ruimte voor evenementen en initiatieven:** Lokale festivals en evenementen zijn belangrijk voor onze gemeenschap (Geinbeat, Zomer op 't fort, Vreeswijk bij Kaarslicht). D66 wil ze de ruimte geven, zowel financieel als in regels. Vergunningen maken we eenvoudiger en betaalbaar, zodat festivals en evenementen kunnen worden georganiseerd. Met de komst van een evenemententerrein krijgen we een vaste locatie voor verschillende culturele en populaire evenementen, voor verschillende doelgroepen en generaties, waaraan de groeiende stad behoefte heeft.
- **Aandacht voor lokaal talent:** We stimuleren dat lokaal talent een kans krijgt. Bijvoorbeeld door meer open podia en exposities voor Nieuwegeinse kunstenaars in buurtcentra of de bibliotheek mogelijk te maken. De muziekschool en amateurkunstverenigingen (zoals koren, theatergezelschappen) ondersteunen we met betaalbare repetitieruimtes en waar mogelijk kleine subsidies of materiaal.
- **Bibliotheek als huiskamer van de stad:** De bibliotheek blijft een onmisbare voorziening en fungeert als brede ontmoetingsplek waar je niet alleen boeken leest en leent, maar ook cursussen kunt volgen, andere mensen kunt ontmoeten of rustig kunt studeren. We zorgen dat de bieb voor iedereen een plek is waar laagdrempelige hulp en aansluiting te vinden is, bijvoorbeeld via het Taalhuis en digitale vaardigheidscursussen.
- **Bruisend uitgaansleven:** De komst van een bioscoop in de binnenstad vergroot de mogelijkheden om uit te gaan in Nieuwegein. D66 juicht initiatieven die de levendigheid van de stad overdag, in de avond én in de nacht vergroten toe.
- **Natuur om te beleven:** D66 is trots op de parken, volkstuinten, dierenweides en het Natuurkwartier. Wij kiezen voor bescherming van deze voorzieningen en waar mogelijk breiden we recreatiemogelijkheden in de natuur uit, bijvoorbeeld met ligweiden aan het water, picknickplekken en fiets- en wandelroutes.

- **Behoud erfgoed en maatschappelijk gebruik:** Nieuwegein is een New Town met wortels in het verleden. Onze jonge stad heeft een rijke geschiedenis, die nog niet bij iedereen bekend is. Wij kiezen voor initiatieven, die onze geschiedenis onder de aandacht brengen en levendig houden. Dit doen we graag samen met de Historische Kring. Daarnaast erkennen wij dat erfgoed dat we willen behouden ook beleefd en gebruikt moet kunnen worden. D66 zet zich in voor het duurzaam gebruik van maatschappelijk erfgoed (zoals clubhuizen, kerken, scholen en andere monumentale gebouwen) door lokale organisaties en verenigingen. We ondersteunen gebruikers actief bij het in stand houden van deze gebouwen, zodat monumentale waarden en maatschappelijke functies elkaar versterken in plaats van beperken.
- **Ruimte voor jongeren:** D66 wilt dat Nieuwegein ook voor jongeren een levendige stad is. Daarom stimuleren we initiatieven die jongeren de ruimte geven om elkaar te ontmoeten en zich te vermaken in hun eigen stad. We zetten in op kleinschalige, veilige en toegankelijke uitgaansmogelijkheden, in samenwerking met jongerenorganisaties en het lokale bedrijfsleven.

Hoofdstuk 10

**Participatie,
bestuur en
financiën –
Voor en door
Nieuwegein**

10. Participatie, bestuur en financiën – Voor en door Nieuwegein

D66 wil bouwen aan een Nieuwegein voor iedereen. Dit bereiken we door de stad met inbreng van de inwoners te besturen. Wij bewaken een gezonde financiële balans tussen uitgaven en inkomsten. Geld wordt uitgegeven als het is verdiend en we bezuinigen alleen als het echt nodig is.

D66 Nieuwegein kiest voor:

- **Inwonersparticipatie, burgerberaad en wijkinitiatieven:** D66 wil Nieuwegeiners ruime mogelijkheden geven om hun stem te laten horen bij beslissingen. Samen met de inwoners maken we heel Nieuwegein nog mooier, groener en fijner om te wonen. We omarmen een “ja, mits”-mentaliteit bij bewonersinitiatieven zoals:
 - **Het Burgerberaad:** De afgelopen periode heeft het eerste Burgerberaad van Nieuwegein plaatsgevonden. Wij zijn voorstander van het inzetten van het Burgerberaad waarbij het doel duidelijk is.
 - **De Jongerenraad:** Onze jongeren verdienen het om hun stem te laten doorklinken in beleid. Wij steunen het opzetten van deze jongerenraad.
 - **Wijkplatforms en buurtinitiatieven:** Wijkplatforms dragen bij aan de saamhorigheid in iedere wijk. Op dit moment zit er te veel variatie in het functioneren van de verschillende wijkplatforms. D66 wil na evaluatie kijken hoe alle wijkplatforms beter ingezet kunnen worden. We zetten in op versterking van deze platforms waar nodig.
 - **Wijkcoördinator:** D66 pleit voor voldoende wijkcoördinatoren in alle wijken, zodat bewonersinitiatieven snel en effectief kunnen worden opgepakt. De wijkcoördinator vormt de verbindende schakel tussen bewoners, buurtverenigingen en maatschappelijke organisaties. Zo versterken we de samenwerking en maken we van iedere wijk een actieve gemeenschap.
- **Contact met de stad:** D66 waardeert het contact met Nieuwegeiners, formeel en informeel. Samen maken we de stad. De afgelopen raadsperiode hebben onder andere de Ideeënmarkt en de Maaltijd met de Stad plaatsgevonden. Bijeenkomsten waar raadsleden en inwoners elkaar konden ontmoeten. D66 wil met dit type laagdrempelige bijeenkomsten doorgaan.
- **Open en dienstbaar bestuur:** D66 wil dat de gemeente communiceert in begrijpelijke taal (B1-niveau) in brieven en online, zodat iedereen weet waar hij aan toe is en mee kan doen. We stimuleren een luisterende houding vanuit de gemeente en reageren altijd inhoudelijk op vragen van onze inwoners. We kiezen voor toegankelijke raads- en commissievergaderingen door begrijpelijke samenvattingen van besluitvorming te publiceren en inwoners actief uit te nodigen om in te spreken waar ze willen. Steeds meer inwoners zijn de Nederlandse taal niet machtig, daarom willen we de belangrijkste informatie in meer talen aanbieden.

- **Uitgebalanceerd financieel beleid:** D66 staat voor realistisch financieel beleid: transparant, betrouwbaar en eerlijk. Elk voorstel moet financieel zijn gedekt, zonder ruimte voor wensdenken of rekenkundige trucs. Een goed financieel beleid bestaat voor D66 uit:
 - **Een sluitende meerjarenbegroting:** Een sluitende meerjarenbegroting is voor ons leidend. Indien nodig pleiten we voor slim bezuinigen of hervormen. Wij kiezen hierbij voor gerichte keuzes, de kaasschaafmethode heeft niet onze voorkeur. Zoals altijd is ons basisuitgangspunt dat structurele uitgaven in principe worden gedekt door structurele inkomsten. De rijksoverheid geeft echter minder geld structureel aan gemeenten. Steeds vaker wordt geld eenmalig voor een project verstrekt. Dat maakt solide financieel begroten steeds lastiger. Daarom wil D66 met de rijksoverheid deze werkwijze bespreken. Voor aanvullende inkomsten willen we, samen met andere gemeenten, kijken of subsidies uit Europa ingezet kunnen worden om doelstellingen te halen. Tenslotte wil D66 niet begroten om elk jaar geld over te houden: de OZB van onze inwoners moet niet worden geïnd om een spaarpotje aan te leggen.
 - **Gericht subsidiebeleid:** We willen dat de gemeente subsidies verstrekt aan aanvragers die het echt nodig hebben en voor projecten die aantoonbaar bijdragen aan de leefbaarheid van de stad. Subsidies moeten verantwoord worden en waar mogelijk passen we maatwerk toe bij terugkerende aanvragen om dubbel werk bij zowel de gemeente als de aanvrager te voorkomen. Langjarige subsidierelaties op basis van duidelijke afspraken is wat D66 betreft zeker mogelijk. Dit verlaagt de administratieve lasten en geeft zekerheid bij de aanvrager.
 - **Een zo laag mogelijke onroerendezaakbelasting (OZB):** De OZB is een belangrijke inkomstenbron voor de gemeente. Voor D66 is een minimale stijging van de OZB alleen bespreekbaar als dit echt niet anders kan.
 - **Leges, rioolrechten en bouwvergunningen die kostendekkend zijn:** We willen de belastingen vergroenen, bijvoorbeeld door deze afhankelijk te maken van het energielabel. De gemeente moet zorgen dat de dienstverlening zo goedkoop en efficiënt mogelijk gaat.
 - **Transparantie van de gemeentefinanciën:** D66 wil dat de gemeentelijke rekenkamer ieder jaar een groot onderzoek doet en daar voldoende budget voor krijgt. Daarnaast moet de gemeentebegroting duidelijk en zo simpel mogelijk gecommuniceerd kunnen worden (met video of een visualisatie). Zo kunnen inwoners die niet inhoudelijk betrokken zijn wel begrijpen wat er aan de hand is.
 - **Gerichte keuzes bij bezuinigingen:** Wanneer bezuinigingen noodzakelijk zijn, dan wil D66 de sociale infrastructuur ontzien (waaronder sport, cultuur, onderwijs en vrijwilligerswerk) en blijven bouwen aan het toekomstbestendig maken van de stad (klimaatadaptatie, biodiversiteit en fietsmobiliteit).